

Dosarul nr. 2ra-1723/22
(2-20098891-01-2ra-08122022)

Prima instanță: Judecătoria Soroca, sediul Florești (jud. A. Zadorojniuc)
Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud. Iu. Grosu, A. Garbuz, A. Ciobanu)

ÎNCHEIERE

01 februarie 2023

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătoria

Svetlana Filincova
Maria Ghervas
Galina Stratulat

examinând admisibilitatea recursului declarat de către recurentul Piotr Mocan, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Nichita Mocan și Andrei Mocan împotriva lui Piotr Mocan, intervenienți accesorii Lucian Mocan, Aurelia Mocan, Zinaida Prisacari, notarul public Iadviga Buzu cu privire la nulitatea certificatelor de moștenitor legal și constatarea faptelor cu valoare juridică,

împotriva deciziei din 06 octombrie 2022 a Curții de Apel Bălți, prin care a fost respinsă cererea de apel depusă de apelantul Piotr Mocan, a fost menținută hotărârea din 22 noiembrie 2021 a Judecătoria Soroca, sediul Florești,

c o n s t a ț ă :

La data de 15 august 2020, Nichita Mocan și Andrei Mocan au depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Piotr Mocan, intervenienți accesorii Lucian Mocan, Aurelia Mocan, Zinaida Prisacari, notarul public Iadviga Buzu cu privire la nulitatea certificatelor de moștenitor legal și constatarea faptelor cu valoare juridică.

În motivarea acțiunii, reclamanții au indicat că, din părinții - tata Ștefan (Stepan) Mocan și mama - Elizaveta Mocan, s-au născut copiii Nichita Mocan la data de 09 iunie 1948 și Andrei Mocan la data de 24 iunie 1967, în speță ultimii fiind reclamanți.

La data de 01 octombrie 2004, a decedat tatăl reclamanților Ștefan Mocan în s. XXXXX, r-nul XXXXX, iar după decesul ultimului a rămas masa succesorală compusă din: terenul pentru construcții cu suprafața de 0.3516 ha, număr cadastral XXXXX; casa de locuit individuală cu suprafața de 86.7 m², număr cadastral XXXXX și construcții accesorii cu numerele cadastrale XXXXX - XXXXX; terenul agricol cu suprafața de 1.2677 ha, toate bunurile imobile fiind amplasate în s. XXXXX, r-nul XXXXX.

Au indicat reclamanții faptul că, în posesiunea acestor bunuri imobile după decesul lui Ștefan Mocan au intrat reclamanții împreună cu frații lor Piotr Mocan și Ion Mocan, în privința bunurilor defunctului Ștefan Mocan nu au existat litigii între frați, toți dispunând de aceste bunuri pînă în luna ianuarie a anului 2020, cînd

pîrîtul Piotr Mocan a început a lua mai multe bunuri de la casa părintească. Astfel, reclamantul Nichita Mocan i-a făcut observație pîrîtului Piotr Mocan în privința acestor însușiri, la ce ultimul i-a comunicat că are tot dreptul, deoarece este moștenitor legal la 1/3 din masa succesorală a tatălui Ștefan Mocan, drept de proprietate înregistrat în Registrul bunurilor imobile.

Astfel, abia la acel moment reclamantul Nichita Mocan a aflat că prin tăinuire pîrîtul, împreună cu fratele Ion Mocan și mama Elizaveta Mocan s-au adresat notarului Svetlana Burduja din or. Florești și au moștenit toată masa succesorală, necomunicînd reclamanților despre acest fapt nici unul din moștenitorii legali și nici notarul.

Au mai reținut reclamanții că, prin certificatul din Registrul bunurilor imobile, eliberat la 23 ianuarie 2020 de Agenția Servicii Publice, Serviciul Cadastral Teritorial Florești, reclamanții au aflat că în privința bunurilor ce au aparținut defunctului Ștefan Mocan, au fost eliberate certificatele de moștenitor legal nr. 13155 din 20 noiembrie 2007, nr. 11844 din 16 octombrie 2007 și nr. 13153 din 20 noiembrie 2007, lui Piotr Mocan, Ion Mocan și Elizaveta Mocan.

Au considerat reclamanții că, certificatele de moștenitor legal menționate supra sunt lovite de nulitate absolută din motiv că mama reclamanților Elizaveta Mocan nu avea dreptul la moștenirea averii succesorală a lui Ștefan Mocan din motiv că căsătoria acestora a fost desfăcută la data de 23 iulie 1991, adică cu mult timp pînă la decesul defunctului la 01 octombrie 2004 și ca urmare nu se încadra în nici una din clasele de moștenitori legali.

Au menționat reclamanții că, un alt motiv de nulitate, este că toți cei trei moștenitori au ascuns despre faptul că au depus la notar cerere de deschidere a succesiunii, nu au anunțat notarul despre existența reclamanților în calitate de persoane care au dreptul la moștenire și ca urmare nu au primit nici-o citație de a se prezenta la notar pentru a depune o declarație de acceptare sau de renunțare la moștenire.

Au menționat reclamanții că, la moment doi din cei trei moștenitori legali sunt decedați și anume, Elizaveta Mocan, decedată la data de 29 mai 2010 și Ion Mocan, decedat la data de 16 octombrie 2019, iar, reieșind din faptul că, certificatele de moștenitor legal au fost eliberate la data de 16 octombrie 2007 și 20 noiembrie 2007, rezultă că persoanele s-au adresat cu cererea privind deschiderea succesiunii în anul 2007, adică peste aproape 3 ani după decesul lui Ștefan Mocan, care a lăsat moștenirea, situație produsă la data de 01 octombrie 2004 (dată de cînd și se consideră deschisă succesiunea), în situația în care Legea indică termenul de adresare către notar cu asemenea cerere fiind de 6 luni din data deschiderii succesiunii.

Au indicat reclamanții că, notarul la deschiderea dosarului succesoral și eliberarea certificatului de moștenitor a încălcat prevederile Legii cu privire la notariat nr. 1453 din 08 noiembrie 2002 (în vigoare la data executării acțiunilor și eliberării actelor notariale).

Or, rezultînd din prevederile art. 58 lit. b) al Legii sus numite, se atestă că notarul refuză să deschidă procedura succesorală în cazul în care declarația de acceptare a succesiunii a fost depusă după expirarea termenului stabilit de legislație.

Au mai indicat reclamanții că, decedatul Ion Mocan are trei copii: Lucian

Mocan, Aurelia Mocan (a. n. 2007) și Zinaida Prisacari (a. n. 2009), reprezentant legal fiind mama acestora Svetlana Prisacari, care consideră că urmează să fie citați în acest proces, deoarece sunt moștenitori de gradul I și hotărârea care urmează a fi pronunțată pe acest caz ar putea să influențeze drepturile sau obligațiile lor față de una din părți.

Au menționat reclamantii că, Nichita Mocan, împreună cu soția sa, Aurelia Mocan au avut grijă atât de Ion Mocan care era XXXXX, fiind încadrat în gradul XXXXX de dizabilitate, cât și de fiicele acestuia Aurelia Mocan și Zinaida Prisacari, pe care i-au luat să locuiască cu ei în mun. Bălți și în privința minorei Zinaida Prisacari fiind numită tutore Aurelia Mocan.

Reclamantului îi este inexplicabil că și fratele Ion Mocan a ascuns despre faptul depunerii cererii la notar de acceptare a succesiunii și necomunicării notarului că mai există încă doi moștenitori.

Astfel, reclamantii Nichita Mocan și Andrei Mocan au fost lipsiți de către ceilalți moștenitori, prin dol, de dreptul la moștenirea averii defunctului Ștefan Mocan, cu toate că primii au contribuit la înmormântarea tatălui, au organizat mesele de pomenire, au asigurat paza averii succesore, au achitat serviciile comunale, au îngrijit de terenul de lângă casă și au locuit câte 1-2 zile la sfârșitul fiecărei săptămîni, astfel, aceștia au acceptat moștenirea prin intrarea în posesiune. Acest fapt fiind confirmat de rude și vecinii casei părintești din s. XXXXX, r-nul XXXXX: Larisa Vicol, Alexei Diaconu, Varvara Vicol, Ion Cîșlari, Viorica Botnari, Andrian Pantaz, Elena Madan, care au semnat o declarație în acest sens la data de 18 iulie 2020.

Au menționat reclamantii că, fac parte din clasa I de moștenitori legali la succesiunea legală după decesul lui Ștefan Mocan, iar la data de 28 iulie 2020, în calitate de reprezentant al reclamantilor, avocatul Alexandru Lungu, a depus o interpelare către notarul Iadviga Buzu pentru a-i oferi mai multe informații din dosarul succesoral deschis de notarul Svetlana Burduja. Potrivit ordinului Ministerului Justiției nr. 525 din 06 decembrie 2013, arhiva activității notarului Svetlana Burduja se deține de notarul Iadviga Buzu. Prin răspunsul nr. 01 din 05 august 2020 a fost respinsă satisfacerea cerințelor avocatului menționate în interpelare pe motivul secretului profesional.

Prin cererea depusă reclamantii au solicitat, anularea certificatelor de moștenitor legal nr. 13155 din 20 noiembrie 2007, nr. 11844 din 16 octombrie 2007 și nr. 13153 din 20 noiembrie 2007, eliberate lui Piotr Mocan, Ion Mocan și Elizaveta Mocan de către notarul Svetlana Burduja, asupra masei succesore rămase după decesul lui Ștefan Mocan pe motiv de nulitate absolută și constatarea faptului acceptării succesiunii după decesul lui Ștefan Mocan, decedat la data de 01 octombrie 2004, prin intrarea în posesiune de către fiii Nichita Mocan și Andrei Mocan, precum și dispunerea încasării de la pîrîtul Piotr Mocan în beneficiul reclamantilor a 1/3 din cheltuielile de judecată.

Prin hotărârea din 22 noiembrie 2021 a Judecătoriei Soroca, sediul Florești, acțiunea a fost admisă integral.

Nefiind de acord cu soluția instanței de fond, la 13 decembrie 2021 și ulterior la 23 februarie 2022, Piotr Mocan a contestat hotărârea primei instanțe considerînd-o neîntemeiată și ilegală, a solicitat admiterea apelului cu casarea hotărârii contestate și emiterea unei noi soluții privind remiterea cauzei la reexaminare în

instanța de fond pentru dezbateri obiective, cu audierea lui Andrei Mocan, a notarului și a martorilor ce pot confirma evenimentele și legalitatea lor pe cauză.

Prin decizia din 06 octombrie 2022 a Curții de Apel Bălți, a fost respinsă cererea de apel depusă de apelantul Piotr Mocan, a fost menținută hotărârea din 22 noiembrie 2021 a Judecătoriei Soroca, sediul Florești.

Pentru a decide astfel, Colegiul a constatat că, prima instanță a determinat corect raportul juridic dedus judecății, circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei au fost stabilite și elucidate pe deplin, probelor prezentate a dat apreciere completă, obiectivă și sub toate aspectele, iar hotărârea este legală și întemeiată, adoptată cu respectarea drepturilor și intereselor legale a participanților la proces.

Analizând argumentele invocate în cererea de apel, în raport cu probele anexate la dosar și prevederile legii, ce guvernează raportul litigios, instanța de apel a conchis că, cererea de apel urmează a fi respinsă, cu menținerea hotărârii contestate, din următoarele considerente.

La caz, Colegiul a reiterat faptul că, la eliberarea certificatelor de moștenitor legal nr.13155 din 20 noiembrie 2007, nr.11844 din 16 octombrie 2007 și nr.13153 din 20 noiembrie 2007 de către notarul Svetlana Burduja, peste 3 ani de la deces, pe numele lui Piotr Mocan, Ion Mocan și Elizaveta Mocan, sunt lovite de nulitate absolută, dat fiind faptul că contravin Legii.

Și asta deoarece, notarul Svetlana Burduja, a deschis procedura succesorală și a eliberat certificatele de moștenitor legal la cererea lui Piotr Mocan, Ion Mocan și Elizaveta Mocan, cu încălcarea prevederilor invocate supra, or, ultimii s-au adresat cu cerere privind deschiderea succesiunii aproximativ peste trei ani de la decesul lui Ștefan Mocan, situație produsă la data de 01 octombrie 2004, în situația în care Legea indică expres că termenul de adresare către notar cu asemenea cerere este de 6 luni din data deschiderii succesiunii.

Față de toate aceste considerente, instanța de apel a considerat ca fiind irelevante criticile apelantului Piotr Mocan precum că toți moștenitorii legali ai defunctului Ștefan Mocan, au fost chemați la notar în momentul deschiderii și acceptării succesiunii rămase după decesul lui Ștefan Mocan, or, întru confirmarea faptului dat la materialele cauzei nu sunt anexate careva probe în acest sens.

Sub alt aspect, Colegiul instanței de apel a reținut că, Elizaveta Mocan nici nu făcea parte din clasa de moștenitori legali al defunctului Ștefan Mocan, deoarece potrivit certificatului de divorț seria XXXXX nr. XXXXX, eliberat la data de 11 martie 2020, la data de 23 iulie 1991, a fost desfăcută căsătoria dintre cei doi.

Coroborând dispozițiile normei enunțate la materialul probator administrat în speță, instanța de apel a conchis că, Piotr Mocan, Ion Mocan și Elizaveta Mocan, intenționat, în mod dolosiv, au ascuns faptul adresării la notar în vederea moștenirii masei succesoriale rămase după decesul lui Ștefan Mocan, acțiunile descrise supra fiind dolosive și care au afectat legalitatea certificatelor de moștenitori legali nr. 13155 din 20 noiembrie 2007, nr. 11844 din 16 octombrie 2007 și nr. 13153 din 20 noiembrie 2007, eliberate pe numele acestora.

Din care considerente, Colegiul a reținut că, instanța de fond just a ajuns la concluzia că actele juridice contestate - certificatele de moștenitori legali nr. 13155 din 20 noiembrie 2007, nr. 11844 din 16 octombrie 2007 și nr. 13153 din 20 noiembrie 2007, eliberate de notarul Svetlana Burduja, pe numele lui Piotr Mocan,

Ion Mocan și Elizaveta Mocan, sunt lovite de nulitate absolută, deoarece contravin legii (normelor imperative), fiind eliberate de notar cu încălcarea directă a cadrului legal aplicabil, precum și ordinii publice și bunelor moravuri, dat fiind faptul că, persoanele care le-au obținut au acționat intenționat și cu cunoaștere de cauză în acest sens, tăinuind de notar existența altor moștenitori și de ceilalți moștenitori faptul adresării la un notar.

Ca urmare, concluzia instanței de fond de a admite pretenția reclamanților privind anularea certificatelor de moștenitori legali nr. 13155 din 20 noiembrie 2007, nr. 11844 din 16 octombrie 2007 și nr. 13153 din 20 noiembrie 2007, eliberate lui Piotr Mocan, Ion Mocan și Elizaveta Mocan de către notarul Svetlana Burduja este una legală și întemeiată.

Sub aspectul celor relatate se atestă corectitudinea concluziei instanței de judecată inferioare privind faptul constatării acceptării succesiunii asupra masei succesoriale după decesul lui Ștefan Mocan, decedat la 01 octombrie 2004, prin intrarea în posesie de către fii Nichita Mocan și Andrei Mocan, fapt confirmat în prima instanță prin probe administrate și cercetate, declarațiile martorilor și actelor eliberate și confirmate de Administrația Publică Locală.

Astfel, prima instanță la deliberarea hotărârii s-a conformat prevederilor art. 240 alin. 3) Cod de procedură civilă, potrivit căroră, instanța judecătorească adoptă hotărârea în limitele pretențiilor înaintate de reclamant și a pronunțat o hotărâre legală și întemeiată, reieșind din limitele pretențiilor înaintate de reclamant și dând o apreciere justă suportului probatoriu administrat, acțiunea fiind admisă integral, ca fiind întemeiată.

Respectiv, careva temeiuri pentru casarea hotărârii primei instanțe nu au fost stabilite.

Din aceste considerente, Colegiul a concluzionat că, instanța de apel corect a ajuns la concluzia de a respinge cererea de apel depusă de apelantul Piotr Mocan și a menține hotărârea din 22 noiembrie 2021 a Judecătoriei Soroca, sediul Florești.

La 23 noiembrie 2022, recurentul Piotr Mocan, a depus cerere de recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei din 06 octombrie 2022 a Curții de Apel Bălți și hotărârii din 22 noiembrie 2021 a Judecătoriei Soroca, sediul Florești, remiterea cauzei la rejudecare și pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii, ca fiind neîntemeiată.

În motivarea recursului depus, recurentul Piotr Mocan, a indicat că atât instanța de apel cât și prima instanță, la examinarea cauzei au încălcat esențial și au aplicat eronat normele de drept procedural și material, ceea ce a dus la adoptarea unei soluții neîntemeiate.

Totodată, s-au invocat aceleași argumente și circumstanțe factologice care au fost invocate pe parcursul examinării cauzei în instanța de apel, căroră le-a fost dată apreciere, redând conținutul prevederilor normelor legale, dar fără a demonstra prin careva probe, încălcarea sau aplicarea eronată de către instanța de apel a normelor legale aplicabile speței.

Prin prisma art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, la 09 decembrie 2022 (f.d. 13, vol. II), instanța de recurs a comunicat intimațiilor recursul depus, informând despre necesitatea depunerii referinței.

Referință la cererea de recurs depusă, în temeiul art. 439 alin. (2) Cod de procedură civilă, până la data judecării cauzei în ordine de recurs, nu a parvenit.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 06 octombrie 2022, iar cererea de recurs a fost depusă la 23 noiembrie 2022.

Materialele cauzei atestă expedierea prin intermediul oficiului poștal a copiei deciziei integrale participanților la proces la 18 octombrie 2022, conform scrisorii de însoțire (f.d. 183, vol. I), iar la 26 octombrie 2022, potrivit avizului de recepție, contrasemnat, recurentul Piotr Mocan – a recepționat (f.d. 192, vol. I). Astfel, cererea de recurs declarată este depusă în termen.

Examinând temeiurile recursului declarat de recurentul Piotr Mocan, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul drept inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stipulează că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În temeiul prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, cererea de recurs declarată de recurentul Piotr Mocan, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul părții recurente cu soluția pronunțată de instanța de apel și prima instanță, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că, recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII, Cod de procedură

civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă faptul că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera ca fiind inadmisibilă cererea de recurs declarată de recurentul Piotr Mocan.

În conformitate cu art. 433 lit. a), art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de recurentul Piotr Mocan, împotriva deciziei din 06 octombrie 2022 a Curții de Apel Bălți.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Maria Ghervas

Galina Stratulat